

Aan de leden van de Algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

PERSPACTIVE
BRIDGING GENERATIONS

PerspActiveⁱ heeft met belangstelling kennis genomen van de beleidsnota 'Investeren in Perspectief'. We duiden het positief dat de nota oog heeft voor de grote en urgente hedendaagse uitdagingen. Het is positief dat de minister een centrale rol toekent aan het creëren van perspectief voor jongeren en vrouwen. Daarmee worden stappen gezet in het aanpakken van de grondoorzaken van armoede en ongelijkheid. Door jaarlijks 60 miljoen euro vrij te maken voor (vak)onderwijs, werk en inkomen wordt serieus ingezet om toekomstige generaties te versterken door werkgelegenheid te stimuleren en onderwijs te verbeteren. Tegelijkertijd constateren we dat de minister voornemens is het vierdubbele (290 miljoen euro per jaar) te investeren in opvang in de regio en noodhulp, wat in feite een vorm van symptoombestrijding is. Wat PerspActive betreft was het tegenovergestelde logischer geweest.

Demografische ontwikkelingen

Het aantal mensen op het Afrikaanse continent zal naar verwachting groeien van 1,2 miljard in 2015 naar 2,5 miljard in 2050.ⁱⁱ De helft ervan zal 18 jaar of jonger zijn. Onderzoekers gaan uit van een bevolking van 4 miljard rond 2100. Ongeveer tweederde zal in stedelijke gebieden wonen. Experts gaat uit van een gemiddelde economische groei van 6-7% per jaar.

Oog voor de volgende generatie

Afrikaanse jongeren zijn meer dan ooit verbonden met wat er wereldwijd speelt. Zij willen meetellen en meedoen en zoeken actief waar zij de meeste 'return on investment' kunnen krijgen. Als lokale kansen ontbreken is (irreguliere) migratie een reële optie. Het is daarom van groot belang dat Afrikaanse jongeren economisch en sociaal opgenomen worden in hun maatschappij. Wanneer dat niet gebeurt, zal de sociale onrust toenemen. Momenteel kampt het Afrikaanse continent met hoge jeugdwerkloosheid. Het valt te verwachten dat migratie, wat overigens in delen van Afrika een eeuwenoud fenomeen is, de komende jaren zal toenemen. Er zijn verschillende manieren om naar genoemde ontwikkelingen te kijken. PerspActive is ervan overtuigd dat hierin kansen liggen voor overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De uitdaging is om trends in een dusdanige richting om te buigen dat het bijdraagt aan een inclusieve samenlevingen waarin iedereen meedoet en profiteert.

Geïntegreerde aanpak

Dat vergt wel een krachtige, geïntegreerde aanpak. De beleidsnota 'Investeren in Perspectief' biedt daar aanknopingspunten voor. In de nota worden maatschappelijke organisaties genoemd als partners van de overheid om het beleid uit te voeren. Voor een inclusieve en doeltreffende uitvoering van het beleid hebben maatschappelijke organisaties een cruciale rol te vervullen, met name in consortia waar organisaties, bedrijven en kennisinstellingen elkaar aanvullen. Ook om snel programma's van de grond te krijgen en innovatieve oplossingen te bedenken of op te schalen.

Het is positief dat in de nota aandacht is voor de verschillende vormen van (vak)onderwijs en opleidingen die bijdragen aan perspectief voor jongeren. Zo worden investeringen aangekondigd op het terrein van ambachtelijke basistraining en technisch onderwijs en het bijbrengen van vaardigheden op digitaal gebied. Ook wordt het belang van leer-/werkplaatsen, waarbij jongeren praktische ervaring opdoen binnen een bedrijf, benadrukt. De aanpak grondoorzaken van armoede en migratie vergt een geïntegreerde inzet op (vak)onderwijs, werkgelegenheid en banencreatie.

Losstaande interventies volstaan niet. PerspActive heeft ervaring met deze geïntegreerde aanpak, en kan met schaal en snelheid uitvoering geven aan de voornemens.

Vertaling beleidsuitgangspunten in concreet instrument

PerspActive ziet aanknopingspunten voor een effectieve bijdrage aan het bieden van perspectief voor jongeren in Afrika. Het is zaak dat nu wordt doorgepakt; de nota maakt niet duidelijk *hoe* de minister de voornemens wil verwerkelijken. Daarom onze suggestie voor vertaling van de beleidsuitgangspunten in een concreet instrument. PerspActive stelt voor dat het kabinet, conform de motie Voordewind-Kuik (TK 34775-XVII nr. 37)ⁱⁱⁱ een *financieringskader aanpak grondoorzaken* opstelt dat zich specifiek richt op het bieden van perspectief aan Afrikaanse jongeren. Het kader richt zich op het vergroten van mogelijkheden voor beroepsopleidingen, baankansen en startups voor jongeren in de nieuwe focusregio's.

Kenmerken van het financieringskader aanpak grondoorzaken

- Het fonds richt zich op het creëren en uitbreiden van het aantal onderwijsplaatsen in economisch relevante sectoren; het scheppen van nieuwe, bij voorkeur formele werkgelegenheid; het financieren van startup bedrijven die op hun beurt ook voor banen zorgen; en het opschalen van veelbelovende (kleine) bedrijven in arbeidsintensieve sectoren waar ook voor jongeren veel baankansen zijn, waaronder de landbouw. Het fonds richt zich ook expliciet op het bereiken van kwetsbare jongeren, jongeren in afgelegen gebieden en jongeren met een handicap. Heel veel jongeren die nu in de leeftijd zijn om toe te treden tot de arbeidsmarkt worden met ondernemerschapstraining en leningen alleen niet bereikt.
- Het fonds kent verschillende vormen van financieringen, variërend van subsidies tot investeringen en garanties. Afhankelijk van de te financieren initiatieven, wordt een bijpassende financieringsvorm geboden.
- Aanvragen dienen te bestaan uit een logische combinatie van op elkaar aansluitende activiteiten op de gebieden van onderwijs, werkgelegenheid en ondernemerschap. De voorgestelde activiteiten moeten opgeschaald kunnen worden, zodat we met de Nederlandse inzet een maximaal aantal Afrikaanse jongeren bereiken.
- Bij de vormgeving van het fonds worden lessen getrokken uit het werken met bestaande instrumenten, zoals het ARC (Addressing Root Causes) Fonds, het Local Employment in Africa for Development (LEAD) Fonds en het voor jonge ondernemers geormerkte deel binnen het Dutch Good Growth Fund.
- Het fonds wordt gevuld met een substantieel bedrag uit de aangekondigde intensiveringen voor de aanpak van grondoorzaken (€60 miljoen per jaar voor (vak)onderwijs en werkgelegenheid) en uit de intensiveringen voor opvang in de regio (103-128 miljoen per jaar).

ⁱ PerspActive is een coöperatie van tien Nederlandse ontwikkelingsorganisaties die zich inzetten voor economisch perspectief voor jongeren in Afrika. www.perspactive.ngo

ⁱⁱ United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2014). World Urbanization Prospects: The 2014 Revision, Highlights (ST/ESA/SER.A/352) Available at: https://esa.un.org/unpd/wpp/publications/files/key_findings_wpp_2015.pdf

ⁱⁱⁱ Motie Voordewind-Kuik over het bieden van perspectieven aan Afrikaanse jongeren (34775-XVII-37) <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017Z16112&did=2017D33769>